

Utbildningsinspektion i Sofiebergsskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt skolan den 28 och 29 november 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se) .

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sofiebergsskolan intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i alla årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Sofiebergsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	25
Grundskola	119

Källa: Skolans egna uppgifter november 2007.

Sofiebergsskolan byggdes 1979 och har en förskoleklass samt fem grundskoleklasser, en klass per årskurs. Personalen är organiserad i två arbetslag, ett för förskoleklassen–årskurs 2 och fritidshemmet samt ett för årskurserna 3–5. Skolan leds av en rektor.

Skolan ingår i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

Till rektorns ansvarområde hör även en förskola och ett antal fritidshem. Kommunens ansvarstagande för dessa verksamheter behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektionen vid Sofiebergsskolan visar att skolan ger eleverna goda möjligheter att nå utbildningens mål. Skolan har under många år bedrivit ett aktivt värdegrundsarbete. Detta arbete har startat med de vuxnas värdegrund för att personalen tillsammans med eleverna ska kunna arbeta utifrån en gemensam plattform. Arbetet är väl dokumenterat. Inspektionen visar att arbetet ger resultat och att skolan präglas av lugn och ro. Eleverna i skolan visar hänsyn mot varandra. Skolan har en likabehandlingsplan som dock inte uppfyller författningarnas krav.

Skolan har genuspedagoger som arbetar för att personalen ska bli medveten om sin roll i ett genusperspektiv och använda denna kunskap i undervisningssituationen.

Inspektionen visar vidare att eleverna i skolan når goda resultat i svenska, matematik och engelska. Skolan måste dock göra en systematisk uppföljning och utvärdering av resultaten i skolans övriga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5.

Inspektionen visar vidare att utvecklingssamtalen genomförs i enlighet med grundskoleförordningens krav. Såväl föräldrar som elever uppger att de får en tydlig bild av elevens kunskapsutveckling och områden som individen bör arbeta vidare med samt vilka insatser skolan avser att genomföra för att stödja eleven. Skolan bör dock vara uppmärksam på att fokus inte enbart ligger på ämnen svenska, engelska och matematik.

Skolan har väl utarbetade arbetsformer för att identifiera och tillgodose elevers behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram av god kvalitet upprättas.

Skolans samtliga lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och skolans lokaler är ändamålsenligt utformade för att ge eleverna möjlighet att nå målen för utbildningen. Inspektionen visar att undervisning sker i skolans samtliga ämnen med undantag för elevens val.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans ordningsregler är inte utarbetade under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kvalitetsredovisningen saknar en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan (3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Elevers val anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör klargöra målen för utbildningen i skolans samtliga ämnen för elever och föräldrar.
- Skolan bör utveckla arbetsformer för gemensam bedömning av elevernas kunskapsresultat.
- Skolan bör förbättra uppföljningen på skolnivå av arbetet med normer och värden för att säkerställa resultatet av sitt arbete.
- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete så att det utgör en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

I Sofiebergsskolan används så kallade lokala bearbetningar av de nationella målen i svenska, engelska och matematik. Dessa lokala bearbetningar är gemensamma för alla skolor i Tyresö kommun och innehåller kravnivåer från förskoleklassen upp till årskurs 5. I förskoleklassen benämns de i vissa fall rekommenderade kravnivåer. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) har staten ålagt skolorna ett ansvar för att eleverna i grundskolan (och motsvarande skolformer) uppnår vissa kunskapsmål. Se vidare bedömning i kommunrapporten.

I läroplanen och kursplanerna för grundskolans ämnen finns mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det femte skolåret. Eleverna i Sofiebergsskolan genomför kommungemensamma tester i matematik och läsförmåga i årskurs 3. Elevernas resultat på dessa tester år 2006 är i nivå med övriga skolor i kommunen. Resultaten i läsförståelse är något bättre än resultaten i matematik.

Enligt skolans egen statistik är andelen elever som klarar de nationella ämnesproven i svenska är högre än de som klarar proven i matematik och engelska år 2006. Antalet elever som inte klarar kravnivån på proven är dock mycket litet. För de elever som riskerar att inte nå de nationella målen i ämnet har åtgärds-

program upprättats och särskilt stöd getts. År 2007 försämrades resultaten i engelska något, men fortfarande klarar det stora flertalet elever kravnivån. Till vårterminens slut 2007 har i stort sett samtliga av skolans elever nått de nationella målen i ämnet.

Om eleverna i årskurs 5 når de nationella målen i skolans övriga ämnen har inspektörerna inte kunnat bedöma eftersom skolan inte gör någon sammanställning över resultaten, vare sig på grupp- eller skolnivå, förutom i idrott och hälsa. Klasslärarna uppger att de vet i vilken mån eleverna når målen i övriga ämnen, dock med undantag för till exempel slöjd. Inspektörerna bedömer att skolan måste göra en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. Elever i Sofiebergsskolan har en god kännedom om de nationella målen i de flesta av skolans ämnen. Elevernas kännedom ökar med ålder och mognad. Elever som nyligen har haft utvecklingssamtal har en bättre kännedom om målen än de som inte haft samtal vid tidpunkten för inspektionens besök. Bilden av att utvecklingssamtalen ger en god kännedom om målen för utbildningen bekräftas av de intervjuade föräldrarna som uppger att de vid samtalen får en god bild av elevens hela studiesituation i skolan i samtliga ämnen. Eleverna är dock inte alltid medvetna om att det finns mål i ämnena kemi, teknik och geografi. Inspektörerna bedömer därför att skolan ytterligare bör klargöra de nationella målen för utbildningen i skolans samtliga ämnen för eleverna.

I läroplanen och kursplanerna anges även ett antal mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att elever ska utveckla förmågor som till exempelvis nyfikenhet, att arbeta självständigt och tillsammans med andra samt kritiskt granska. Inspektörerna ser vid sitt besök flera exempel på hur undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla ovanstående förmågor. Till exempel genom rollspel, egen producerade kriminalberättelser och matematisk problemlösning i grupp med hjälp av sagor ut Astrid Lindgrens produktion. Inspektörerna bedömer att skolans undervisning i huvudsak är inriktad mot läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevers fortsatta lärande och kunskapsutveckling. I samband med utvecklingssamtalen ska en individuell utvecklingsplan upprättas. Den ska innehålla framåtsyftande insatser som skolan ska göra för att eleven ska utvecklas i riktning mot målen. Den ska även bidra till att utbildningsmålen och vägen dit ska bli tydligare för elev och vårdnadshavare. I Sofiebergsskolan skrivs de individuella utvecklingsplanerna via ett webbaserat datasystem, som nås med specifika inloggningar för elever och föräldrar. Föräldrarna är nöjda med planerna och uppger att de ger en tydlig bild av vilka utvecklingsområden varje elev har och vilka skolans insatser är för att stödja elevens utveckling.

Läraren ska enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. I Sofiebergsskolan skola sker utvärdering av lärandet med hjälp av olika prov, inlämningsuppgifter och andra redovisningar

av kunskaperna. Elever och föräldrar uppger att de får information om hur det går i skolarbetet, men som tidigare nämnts är inte målen för utbildningen tydligt klargjorda i samtliga ämnen för föräldrar och elever. Eftersom skolan endast har en klass per årskurs rättar den undervisande läraren i den klassen oftast de nationella proven i svenska, matematik och engelska på egen hand. Vid otydligheter eller svårigheter med bedömning söker lärarna i skolan stöd hos varandra. Skolan har dock inga utarbetade arbetsformer för hur en gemensam bedömning av de nationella ämnesproven eller elevernas kunskapsutveckling i övrigt ska gå till. Inspektörerna bedömer att skolan informerar elever och föräldrar om elevens kunskapsutveckling men att skolan bör utveckla arbetsformer för gemensam bedömning av elevernas kunskapsresultat.

Normer och värden

I skolans uppdrag ingår även att ge elever de normer och värderingar som anges i läroplanen. I det uppdraget ingår bland annat att undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och att elevernas inflytande ska öka med ålder och mognad. Vidare ska eleverna ha en skolmiljö där ingen utsätts för diskriminering eller någon form av kränkningar.

Eleverna i Sofiebergsskolan uppger att de är delaktiga i skolans utvecklingsarbete med stigande ålder och mognad. Skolan arbetar med klassråd och har ett elevråd där alla turas om att vara ordförande respektive sekreterare. Eleverna deltar även i ett miljøråd och ett nystartat trygghetsråd, där frågor som likabehandlingsplanen ska tas upp. Vid tidpunkten för inspektörernas besök medverkar dock inte eleverna i framtagandet av skolans aktuella ordningsregler, likabehandlingsplanen eller skolans kvalitetsredovisning (se vidare nedan).

För värdegrundsarbetet i Sofiebergsskolan finns en handlingsplan med mål, som har tydlig koppling till läroplanen. Alla klasser har schemalagda aktiviteter med fokus på värdegrundsfrågor. Eleverna arbetar förebyggande enligt ovan nämnda handlingsplan med till exempel rollspel, värderingsövningar och diskussioner. Eleverna uppger med övertygelse att det förebyggande arbetet är viktigt och ger resultat så att skolan är en trygg miljö. De uppger vidare att det alltid finns vuxna att vända sig till och att de vuxna alltid ingriper vid konflikter. Lektionerna präglas av arbetsro och eleverna är utåtriktade, nyfikna, och vänliga både mot varandra och vuxna. Skolans ”antimobbinggrupp” har inte haft något mobbingärenden de senaste åren. Denna bild bekräftas av de elevenkäter som görs på central nivå i Tyresö kommun och som vänder sig till elever i årskurs 2 och 5. Någon kontinuerlig uppföljning av arbetet för hela skolan görs dock inte och inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra uppföljningen på skolnivå av arbetet med normer och värden för att säkerställa resultatet av sitt arbete.

Enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra kränkningar. I likabe-

handlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år och ingå som en del i kvalitetsredovisningen.

Sofiebergsskolans likabehandlingsplan uppfyller lagens krav i samtliga avseenden förutom att planen saknar vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under året samt att eleverna inte har haft möjlighet att medverka i framtagandet av planen. Ingen bedömning görs i skolrapporten utan en samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner återfinns i kommunrapporten.

Rektorn ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Reglerna i Sofiebergsskolan är väl kända av eleverna. Föräldrar, elever och personal uppger samstämmt att reglerna efterlevs. Reglerna är utarbetade av personal och elever för ett antal år sedan däremot har inte företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare varit delaktiga i framtagandet av de aktuella reglerna, vilket måste åtgärdas.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

Den som är rektor ska ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt ska rektor verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rätt till utbildning. För att utöva sitt ledarskap ska rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Rektorn vid Sofiebergsskolan har lång erfarenhet som pedagog och skolledare. Hon har verkat som rektor i Sofiebergsskolan sedan 1999 och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Inspektionen visar att rektorn är känd av elever och föräldrar samt förtrogen med verksamheten. Rektorn beskrivs av lärarna som en ledare med en klar pedagogisk vision som utvecklar skolan mot de nationella målen där framförallt arbetet med normer och värden lyfts fram. Rektorn beskriver kontakten med huvudmannen som god och lyfter särskilt fram det nätverk för rektorer i skolor med förskoleklass – årskurs 5 som finns i kommunen. Sammantaget bedömer inspektörerna att rektorn aktivt verkar för att utbildningen i skolorna utvecklas.

Kvalitetsarbete

Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokal arbetsplanen.

Sofiebergsskolans arbetsplan benämns enhetsplan. Denna upprättas i enlighet med en mall som kommunen tillhandahåller och löper från januari till december. Förutom en beskrivning av hur skolan avser att arbeta för att ge eleverna möjlighet att nå målen inom de av kommunen förutbestämda målområdena innehåller planen även beskrivningar om personalens hälsotal och sammansättning. Verksamheten i skolan följs upp via utvärderingar och diskussioner, men dessa sker inte alltid kontinuerligt. Skolan har även i kvalitetsredovisningen för läsåret 2006/07 identifierat det kontinuerliga kvalitetsarbetet som en förbättringsåtgärd. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete så att det utgör en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning. I kvalitetsredovisningen ska skolan redovisa resultaten och måluppfyllelsen genom att bedöma hur väl skolan har arbetat i riktning mot och förverkligat målen i skollagen, läroplanen och kursplaner samt innehålla en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Lärare, övrig personal och elever ska medverka vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen och vårdnadshavarna ska ges möjlighet att delta.

I Sofiebergsskolan förs diskussioner inför framtagandet av kvalitetsredovisningen, dels i arbetslagen och dels inom varje verksamhetsområde. Skolans kvalitetsredovisning 2006/07 innehåller rubrikerna mål, utvärdering och analys för varje målområde. Analysen är i vissa fall en beskrivning av hur skolan arbetar mot de nationella målen. Som tidigare nämnts saknar skolan en systematisk uppföljning och utvärdering av resultaten i skolans samtliga ämnen. Detta gör att även kvalitetsredovisningen fokuseras mycket på svenska, engelska och matematik avseende beskrivning av skolans resultat, men även mål inom miljöområdet och normer och värden finns redovisade. I vilken utsträckning skolan har förverkligat de nationella målen för utbildningen i övriga ämnen går inte att utläsa i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen måste kompletteras så att resultaten i fler ämnen ingår. Åtgärder för fortsatt utveckling mot de nationella målen finns dock redovisade. Fritidshemmets verksamhet är tydligt redovisad i kvalitetsredovisningen. Eleverna har inte getts möjlighet att medverka i framtagandet av kvalitetsredovisningen. Föräldrarna som inspektörerna intervjuar har tagit del av den. Inspektörerna bedömer att eleverna i Sofiebergsskolan inte ges möjlighet att medverka i arbetet med utarbetandet av kvalitetsredovisningen. Skolans likabehandlingsplan följs inte upp och utvärderas i kvalitetsredovisningen. Detta måste skolan åtgärda.

Tillgång till likvärdig utbildning

Vid Sofiebergsskolan erbjuds utbildning överlag i enlighet med författningarna förutom elevens val. Elevens val ska enligt författningarna ge eleverna möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen. Vidare anges att undervisningen ska vara förenlig med målen i kursplanerna. Styrelsen för utbildningen beslutar om elevens val. Elevens val finns inte på schemat i någon klass i Sofiebergsskolan och eleverna uppger att de inte har undervisning i elevens val. Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att eleverna har egen planering eller eget arbete på schemat men innehållet i dessa lektioner motsvarar inte förordningens krav på elevens val. Inspektörerna bedömer att elevens val inte anordnas i Sofiebergsskolan. Detta måste skolan åtgärda.

Resurser

Skolans lärare ska ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva, och personal för studie- och yrkesorientering ska ha utbildning för sådan verksamhet. Om personer med respektive föreskriven utbildning inte finns att tillgå, får den som inte uppfyller kraven anställas för högst ett år i sänder.

Sofiebergsskolan har personal som undervisar i de ämnen de har utbildning i. Personalen erhåller kompetensutveckling utifrån av skolan definierade utvecklingsområden.

Inspektörerna bedömer att Sofiebergsskolan har lärare och övriga resurser för att ge eleverna en ändamålsenlig och modern utbildning.

Datum	Ort
2008-02-19	Stockholm

Marie Morin
Hampus Strömberg
Eva Bergström